

13 במרץ 2016

פשיטת דאעש על עיר החוף התוניסאית בן קארדן, למרות שנכשלה, מסמנת עלייה ברף התעוזה של תשתית דאעש בלוב וממחישה את הסיכונים הנשקפים ממנה

כוחות הביטחון התוניסאים סורקים את העיר בן קארדן במטרה לטהר אותם מפעילי דאעש (דף הפייסבוק של Tunisian Armed Forces, 9 במרץ 2016).

הפשיטה על העיר בן קארדן ומשמעותיה

1. ב-7 במרץ 2016, עם שחר, פשט כוח של דאעש על עיירת החוף התוניסאית בן קארדן הסמוכה לגבול שבין תוניסיה ללוב. הכוח הפושט מנה עשרות רבות של פעילים, חלקם הגדול ממוצא תוניסאי. הכוח הגיע, להערכתנו, **משטח לוב** במטרה לפגוע בבסיסי הצבא וכוחות הביטחון התוניסאים שבעיר ולהסב נזק יוקרתי למשטר. **הפשיטה הסתיימה בכישלון דאעש**, יתכן משום שהכוח לא הצליח להפתיע את כוחות הביטחון התוניסאים (כפי שמסר נשיא תוניסיה בנאומו לאחר הפיגוע). **לכוח של דאעש נגרמו אבידות קשות** (כ-46 הרוגים וכעשרה שבויים) בעוד שלכוחות הביטחון התוניסאים נגרמו 13 הרוגים.

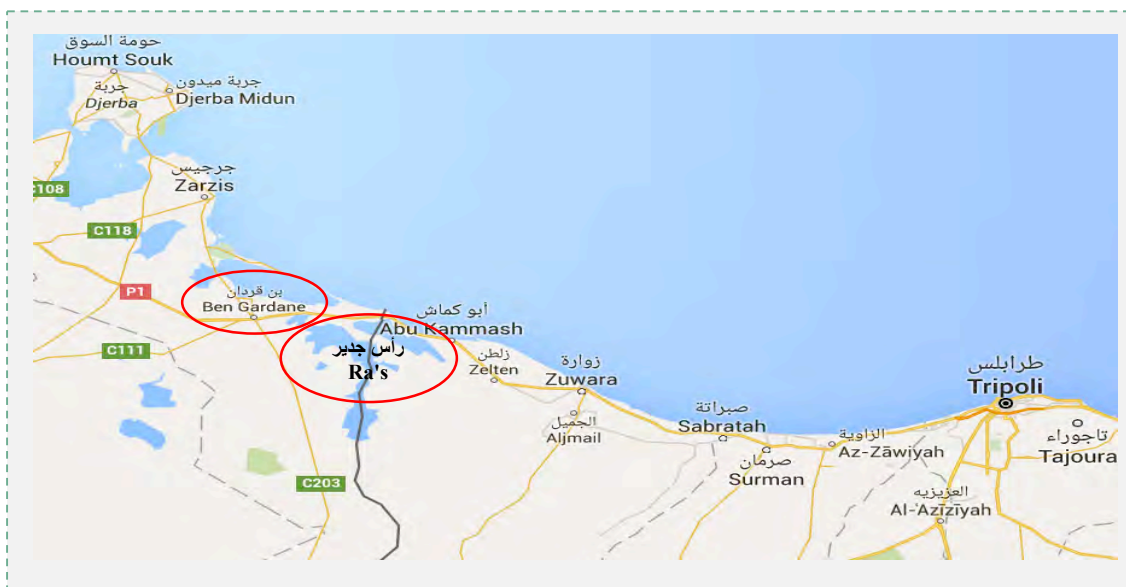
2. הפשיטה על בן קארדן הינה **חלק ממתקפת דאעש נגד תוניסיה**, שנפתחה לפני כשנה. המתקפה **אכוונה ע"י תשתית דאעש בלוב** והתבצעה בעיקר ע"י פעילי דאעש ממוצא תוניסאי. מתקפה זאת כללה בין השאר פיגוע הרג במוזיאון בארדו בבירה תוניסיה, פיגוע הרג נגד תיירים מערביים בעיר סוסה ותקיפת אוטובוס שהסיע את אנשי משמר הנשיאות. במהלך המתקפה נהרגו קרוב למאה בני אדם (רובם תיירים ומקצתם אנשי ביטחון תוניסאים). כמו כן נפצעו עשרות רבות של אזרחים ואנשי ביטחון ונגרם נזק כבד לתעשיית התיירות התוניסאית (פרוט ראו נספח).

3. הפשיטה על העיר בן קארדן, למרות שנכשלה, **מסמלת להערכתנו עלייה ברף התעוזה והביטחון העצמי של תשתית דאעש בלוב**. זוהי הפעם הראשונה שהארגון מבצע פשיטה רחבה בתוניסיה באמצעות כוח קרקעי משמעותי, שלהערכתנו יצא משטח לוב ואמור היה לשוב אליה. עד כה ביצע

דאעש את מתקפת הטרור שלו בתוניסיה בדפוסי פעולה חשאים באמצעות הפעלת חוליות או התארגנויות של ג'האדיסטים לפיגועים בערים מרכזיות במדינה. למרות הכישלון הנוכחי נראה לנו שאין זה סוף פסוק, ודאעש יממש איומיו הפומביים נגד המשטר התוניסאי וימשיך במערכת הטרור שלו בתוניסיה.

4. המערכה, שמנהל דאעש נגד תוניסיה, ממחישה היטב את הסיכונים הטמונים בתשתית דאעש המתבססת בלוב. תשתית זאת מאיימת הן על לוב עצמה, הן על מדינות צפון אפריקה (בדגש על תוניסיה הנמצאת "על הכוונת" של דאעש) והן על מדינות המערב (בדגש על איטליה הסמוכה גיאוגרפית ללוב). לאחרונה התבצעו כמה סיכולים ממוקדים ע"י ארה"ב נגד פעילי דאעש בלוב ואף דווח כי יועצים צבאיים ממדינות מערביות מסייעים לצבא לוב במלחמתו בדאעש. אולם במהלכים "נקודתיים" אלו אין כדי לתת מענה אפקטיבי לאתגרים האזוריים והבינלאומיים שמציבה התבססות דאעש בלוב.

ההתקפה בעיר בן קארדן- תמונת מצב

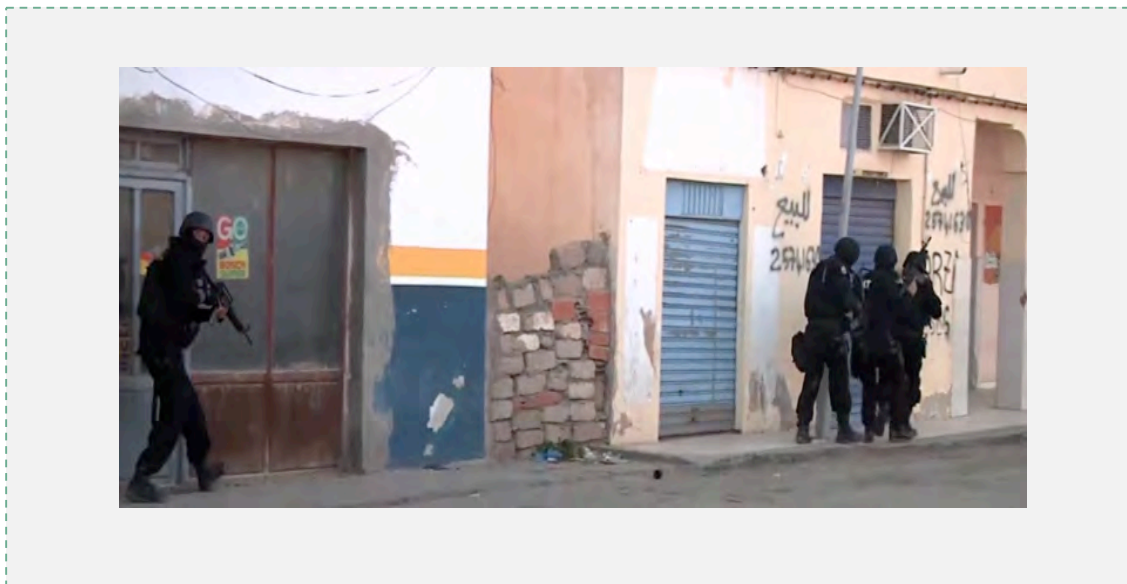
העיר בן קארדן ומעבר הגבול ראס ג'דיר, שממזרח לה (Google Maps).

5. ב-7 במרץ 2016 עם שחר פתח כוח דאעש בעיר החוף בן קארדן¹ בהתקפה על בסיסי צבא תוניסיה וכוחות הביטחון התוניסאים. ההתקפה בוצעה ע"י כוח גדול של דאעש, חמוש היטב שמנה עשרות רבות של פעילים. הכוח הגיע, להערכתנו, משטח לוב והסתכן לתוך העיר. יתכן ולכוח דאעש שהגיע למקום היו סייענים בעיר גופא. מטרת ההתקפה הייתה להשתלט על מתקנים צבאיים וביטחוניים בעיר, להרוג את אנשיהם ולהסב נזק יוקרתי למשטר ולכוחות הביטחון התוניסאים.

6. ההתקפה החלה בסביבות השעה 05:30, עם קריאות המואזין במסגד הסמוך למחנה הצבאי ולמפקדות כוחות הביטחון. בעקבות זאת התנהלו במהלך ה-7 במרץ 2016 חילופי אש ברחבי העיר,

¹ בן קארדן הינה עיר חוף בדרום מזרח תוניסיה שוכנת בגבול הלובי. היא מונה כ-80,000 תושבים ומתקיימת על מסחר, שבו נוטלים חלק גם לובים.

שהסתיימו בצהרי ה-8 במרץ 2016. כוחות הביטחון התוניסאים המשיכו לסרוק את רחובות העיר גם לאחר הקרבות בחיפושים אחר פעילי דאעש שנותרו במקום.

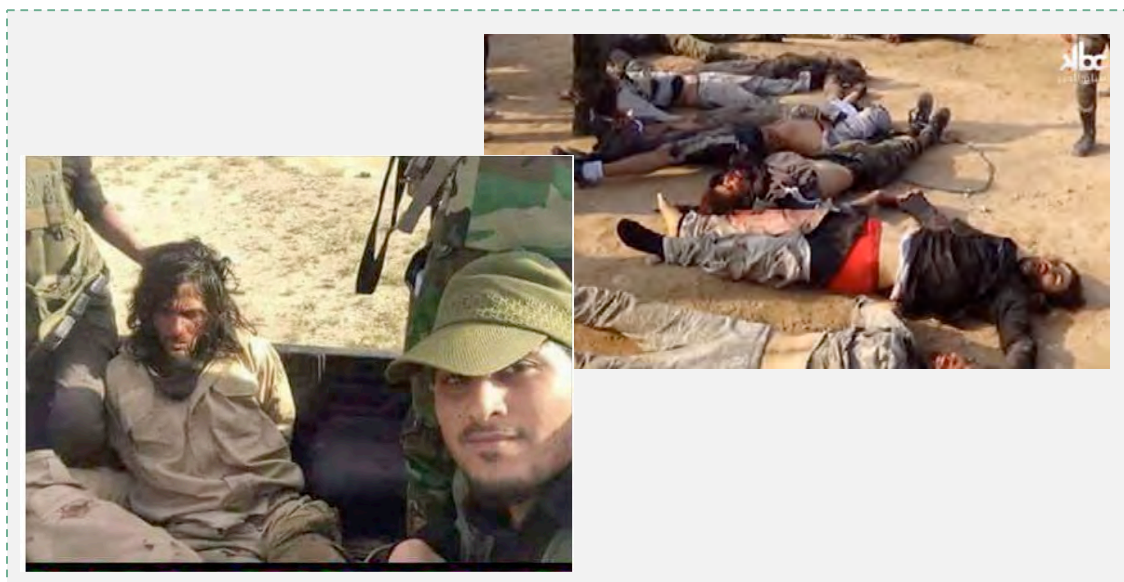

כוחות הביטחון התוניסאים מפטרלים ברחובות העיר בן קארדן בחיפושים אחר פעילי דאעש (אלג'זירה, 8 במרץ 2016).

העיר בן קארדן ב-8 במרץ 2016, יום למחרת המתקפה (שבכת תונס אלאח'באריה, 8 במרץ 2016).

7. על פי דיווחי אלג'זירה נהרגו בתקיפה קרוב ל-46 "חמושים" (קרי, פעילי דאעש) ו-13 אנשי כוחות ביטחון תוניסאים. בין ההרוגים איש ביטחון תוניסאי, שעסק במאבק בטרור, שנהרג סמוך לביתו. כמו כן נלקחו עשרה שבויים ע"י כוחות הביטחון התוניסאים. הכוחות התוניסאים תפסו גם אמצעי לחימה רבים שהיו בידי כוח דאעש (אלג'זירה, 9 במרץ 2016, שבכת תוניסיה אלאח'באריה, 10 במרץ 2016).

מימין: פעילי דאעש שנהרגו בהתקפה על בן קארדן (ערוץ אלח'בר האלג'יראי, 7 במרץ 2016). משמאל: פעיל דאעש שנעצר ע"י כוחות הביטחון התוניסאים בבן קרדן (דף הפייסבוק חדשות בן קרדן, 7 במרץ 2016).

אמצעי לחימה שנתפסו ע"י כוחות הביטחון התוניסאים לאחר הפיגוע בבן קרדן (אלצבאח ניוז, 7 במרץ 2016).

8. דובר ממשלת תוניסיה מסר ב-10 במרץ 2016, כי השלטונות זיהו 22 גופות מחבלים שנהרגו בהתקפת הטרור בבן קארדן. כל הגופות שזוהו (עד ה-10 במרץ 2016) היו של אזרחים תוניסאים (שבכת תוניסיה אלאח'באריה, 10 במרץ 2016). יוזכר כי תשתית דאעש בלוב כוללת פעילים תוניסאים רבים וכי הפיגועים הקודמים של דאעש בתוניסיה בוצעו באמצעות פעילי דאעש ממוצא תוניסאי (ראו נספח).

תגובת המשטר התוניסאי

9. בעקבות המתקפה על בן קארדן סגרו כוחות הביטחון התוניסאים את מעברי הגבול שבין לוב לתוניסיה. כמו כן הם חסמו את הכניסות לעיר בן קארדן, הטילו עוצר לילי על העיר ובסביבותיה וערכו חיפושים ברחובותיה במגמה לטהר אותה מפעילי דאעש. ב-10 במרץ 2016, מששבו החיים

למסלולם, נערכו בבן קארדן הלוויות רבות משתתפים של ההרוגים. בהלוויות נישאו סיסמאות תמיכה בלאומיות התוניסאית. בימים שלאחר הפיגוע קיימו כוחות הביטחון התוניסאים מעצרים של חשודים בהשתייכות לדאעש בעיר בן קארדן ובמקומות נוספים ברחבי תוניסיה (אלסכינה, 12 במרץ 2016).

הלוויות ההרוגים בהתקפה על בן קארדן (שבכת תונס אלאח'באריה, 10 במרץ 2016).

10. בכירי המשטר התוניסאי האשימו את דאעש בניסיון להשתלט על אזור העיר, כדי להפוך אותו למרחב שליטה טריטוריאלי של דאעש בתוניסיה. **נשיא תוניסיה, אלבאג'י קאא'ד אלסבסי** התבטא: "התקפה המאורגנת הזאת וחסרת התקדים ייתכן שנועדה להשתלט על אזור זה ולהקים מחוז [ולאיה] חדש, אך כוחותינו צפו זאת, והיו במקום, והתוניסאים יכולים להתגאות בהם [באנשי הביטחון]" (אלערביה, 7 במרץ 2016; הטלוויזיה הממשלתית התוניסאית, 7 במרץ 2016). **ראש ממשלת תוניסיה, אלחביב אלציד**, אמר במסיבת עיתונאים כי "תוניסיה נחשפה למתקפת טרור שמטרתה הייתה להקים אמירות של ארגון דאעש בבן קארדן" (אלג'זירה, 8 במרץ 2016).

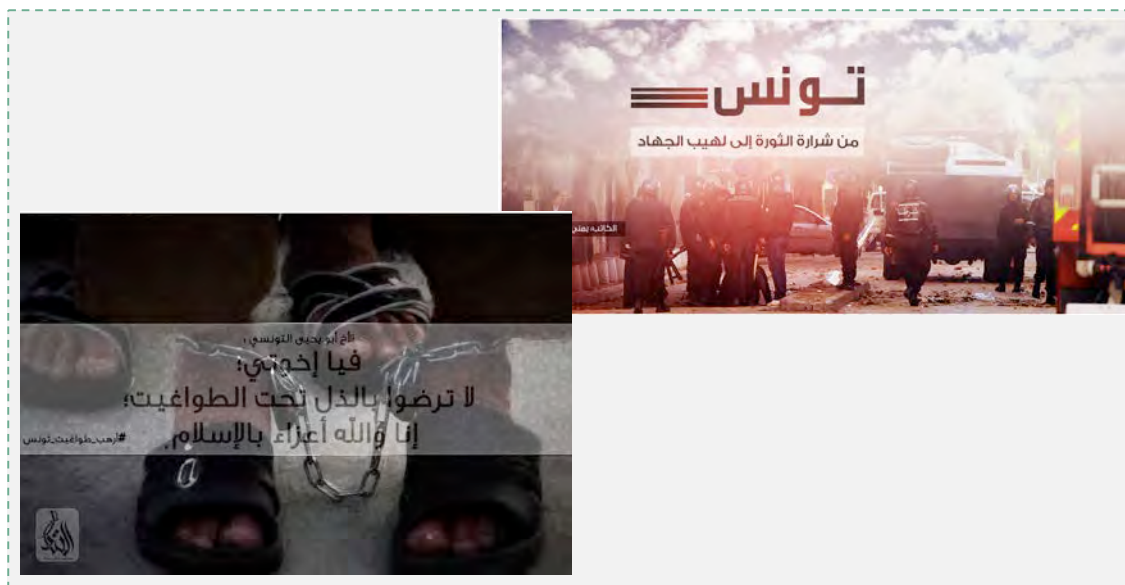
11. להערכתנו היתה הפעולה בבן קארדן פשיטה בנוסח "פגע וברח", כפי שדאעש נוהג לבצע בלוב ובמדינות נוספות, ולא מהלך צבאי שתכליתו להשתלט על טריטוריה תוניסאית ולהחזיק בה לאורך זמן. יצוין כי הודעת קבלת האחריות של דאעש מכנה את ההתקפה בשם "הפשיטה על בן קארדן" (פרוט ראו להלן).

תגובת דאעש

12. על פי דיווחים בתקשורת הערבית והתוניסאית קיבל דאעש אחריות על הפיגוע בבן קארדן. עם זאת אין בידינו בשלב זה נוסח מוסמך של הודעת קבלת האחריות המתבסס על נוסח, שהתפרסם באתרי דאעש. על פי הדיווחים פרסם דאעש הודעה ב-9 במרץ 2016, באמצעות זרוע ההסברה שלו אלבתאר. כותרת ההודעה: "הפשיטה על בן קארדן". בהודעה נמסר, כי זוהי תחילתה של **מלחמת חורמה נגד תוניסיה**. ההודעה קוראת לחיילי צבא תוניסיה "לחזור בתשובה" לפני שיהיה מאוחר מידי.

13. הודעת קבלת האחריות של דאעש לוותה **בקמפיין תעמולתי באינטרנט נגד ממשלת תוניסיה**. ההודעה כללה קריאה לג'יהאד נגד ממשלת תוניסיה במטרה לגייס נגדה את הציבור המוסלמי

(justpaste.it , 10 במרץ 2016). בנוסף, נפתחו השטאגים ברשתות החברתיות לקידום רעיון הפלת המשטר התוניסאי. כך למשל נפתח השטאג בשם הטל מורא/בצע טרור על הרודנים של תוניסיה (#أرهب_طواغيت_تونس) (13 במרץ 2016). ההשטאגים הללו התמלאו בתגובות של אזרחים תוניסאים שתקפו את דאעש.

מימין: כרזה של דאעש עם הכיתוב "תוניסיה – מהניצוץ [שהצית] את המהפכה [קרי: את מה שכונה האביב הערבי] ללהבת הג'האד". ברקע נראה צילום מהפיגוע בבן קארדן (justpaste.it , 10 במרץ 2016). משמאל: עיצוב גראפי של דאעש עם הכיתוב: "אל תחשושי שביעות רצון תחת עושק הרודנים. אנו, בחיי אללה, גאים באסלאם" (justpaste.it , 10 במרץ 2016).

14. מאפייני מתקפת הטרור, שביצע דאעש בתוניסיה בשנה האחרונה, ראו נספח.

נספח

מאפייני פעולות הטרור של דאעש בתוניסיה בשנה

כללי

1. התבססות דאעש בלוב, ובניית בסיס שליטה טריטוריאלי במרחב סרת, הפכו את דאעש לסיכון פוטנציאלי פנים-לובי, אזורי ובינלאומי.² בשנה אחרונה ניכר מאמץ של תשתית דאעש בלוב לערער את השלטון בתוניסיה, הנתפסת, להערכתנו, כיעד מרכזי של הארגון. ביסוד בחירתה של תוניסיה כיעד מרכזי עומדים להערכתנו קרבתה למוקדי השליטה והנוכחות של דאעש בלוב, הממשל השברירי שלה, קשריה הטובים עם מדינות המערב, הימצאותם של פעילים ג'האדיסטים התומכים בדאעש ומעבר לכך-הסמליות של תוניסיה כמדינה בה החל מה שכונה במערב "האביב הערבי".

2. מטרת פעילות דאעש בתוניסיה הינה להערכתנו לערער את יציבות המשטר, לפגוע באזרחים מערביים ובתעשיית התיירות, ולסייע להתבססות שלוחה של דאעש בתוניסיה (עד להפיכתה בעתיד למחוז נוסף). פעילות הטרור והגרילה מתבצעת באמצעות שיגור פעילי דאעש ממרכזי השליטה שלו בלוב למשימות טרור בתוניסיה והן ע"י סיוע מבצעי לפעילים ג'האדיסטים תוניסאים, (בין השאר באמצעות הכשרתם במחנות צבא בלוב ואספקת אמצעי לחימה). הפשיטה רבת המשתתפים, שביצע דאעש על העיר בן קארדן, ככל הנראה מבסיסי יציאה בשטח לוב, מהווה דפוס פעולה חדש שדאעש עלול לנסות ולהמשיך בו למרות הכישלון בבן קארדן.

3. פעילי דאעש שביצעו בשנה האחרונה את הפיגועים בתוניסיה היו ברובם הגדול ג'האדיסטים ממוצא תוניסאי. הם עברו אימונים במחנות האימונים של דאעש בלוב ושגרו למשימות בתוניסיה. המחבלים שביצעו את ההתקפה במוזיאון בארדו בתוניסיה ובעיר סוסה היו תוניסאים שהתאמנו כנראה באותו מחנה אימונים שבקרבת העיר צבראתה (העיר הנמצאת לא הרחק מגבול לוב-תוניסיה³), ב-18 במרץ 2016 תקפו מטוסים אמריקאים פעיל תוניסאי של דאעש בשם נור אלדין שושאן, ששה במחנה האימונים של דאעש בצבראתה. הפעיל נהרג כנראה בתקיפה. דובר אמריקאי מסר כי התקיפה התבצעה בעקבות המסקנה, כי שושאן ופעילי דאעש נוספים במתקן האימונים מתכננים פיגועים נגד אינטרסים אמריקאיים ומערביים באזור.

פיגועי הראווה הבולטים בתוניסיה

4. בשנה האחרונה ביצע דאעש מספר פיגועי ראווה בתוניסיה, שהתאפיינו בתעוזה רבה, במגמה לגרום אבידות רבות ככל האפשר לאזרחים (כולל תיירים) ולכוחות הביטחון המקומיים. בנוסף לכך סוכלו פיגועי ראווה, שתכנן דאעש לבצע, ע"י שירותי הביטחון המקומיים (תקיפה בתי מלון ומתקנים חינויים, חיסול פוליטיקאים). להלן שלושת פיגועי הראווה הבולטים, שביצע דאעש בשנה האחרונה:

² פירוט ראו מחקר של מרכז המידע "התבססות דאעש בלוב: איום אזורי ובינלאומי", 21 בינואר 2016.

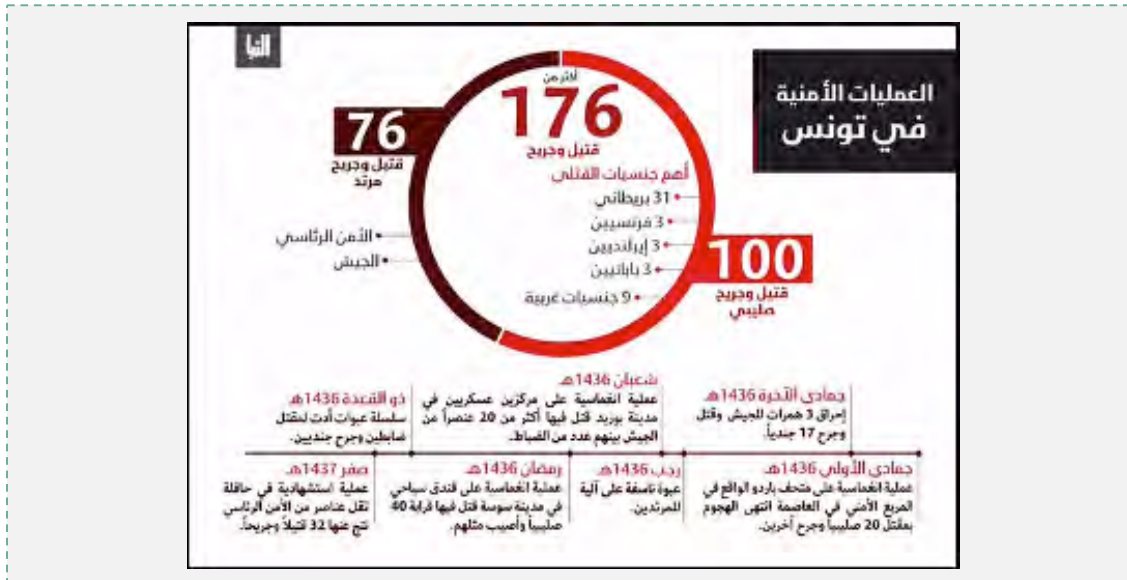
³ צבראתה הינה עיר לובית חשובה הנמצאת ממערב לבירה טריפולי, במחצית הדרך שבין הבירה טריפולי למעבר הגבול לתוניסיה ראס אג'דיר. לדאעש נוכחות צבאית בעיר בסיוע פעילי הארגון הסלפי אנצאר אלשריעה אולם הוא אינו שולט עליה. במקום מתקיימים מאבקי כוח בין דאעש לבין מליציות מקומיות.

א. **פיגוע הרג במוזיאון בארדו בבירה תוניס (18 במרץ 2015):** שני מחבלים חמושים ביצעו פיגוע הרג במוזיאון בארדו, סמוך לבניין הפרלמנט בבירה תוניס. בפיגוע נהרגו 23 בני אדם, רובם תיירים. המחבלים החזיקו במשך כמה שעות בני ערובה עד אשר כוחות הביטחון התוניסאים השתלטו עליהם. התארגנות שכינתה עצמה ג'יס הח'ליפות האסלאמית בתוניסיה, המזוהה עם דאעש, קיבלה אחריות לפיגוע והזהירה את "כל הכופרים בתוניסיה", כי הפיגוע הינו סנונית ראשונה בסדרה של פיגועים (פורום דאעש, 10 במרץ 2016). **המחבלים, שפעלו במוזיאון בארדו, התאמנו במחנה האימונים בקרבת העיר צבראתה,** יתכן באותו מחנה בו התאמנו מבצעי הפיגוע בסוסה (ראו להלן).

ב. **פיגוע הרג נגד תיירים מערביים בעיר סוסה (26 ביוני 2015):** מחבל שהתחזה לתייר פרץ לבית מלון בעיר הנופש סוסה, שמדרום לבירה תוניס. הוא ירד לחוף של בית המלון, פתח באש לעבר הנופשים, והרג כ-39 תיירים, מרביתם מבריטניה. היורה נהרג בחילופי אש עם מאבטחי המלון. דאעש קיבל אחריות לפיגוע. הפיגוע בוצע ע"י **סיף אלדין אלרזקי,** תוניסאי שעבר תהליך הקצנה. בתקשורת דווח, כי הוא התאמן במחנה אימונים בקרבת העיר צבראתה, שבו התאמנו גם מבצעי הפיגוע במוזיאון בארדו.

ג. **תקיפת אוטובוס שהסיע את אנשי משמר הנשיאות בבירה תוניס (24 בנובמבר 2015):** מחבל מתאבד, שלבש חגורת נפץ, פוצץ עצמו סמוך לאוטובוס שהסיע את אנשי משמר הנשיאות בלב תוניסיה. **לפחות 12 מאנשי המשמר נהרגו.** דאעש קיבל אחריות. שלטונות תוניסיה דיווחו כי המחבל הינו **חסאן אלעבדלי,** תוניסאי משכונה עממית סמוך לבירה שעבר תהליך הקצנה. השלטונות חשדו, שחגורת הנפץ ששימש לפיגוע, הועברה מלוב.

5. **דאעש מצידו משתבח במתקפת הטרור שהוא מבצע בתוניסיה.** ב-28 בנובמבר 2015 הוא פרסם אינופוגרף המתאר את הפיגועים, שביצע בתוניסיה. על פי המידע שהציג דאעש, מאז הפיגוע במוזיאון בארדו בעיר תוניס ב-18 במרץ 2015 הוא ביצע שישה פיגועים נוספים בתוניסיה. לדבריו נהרגו ונפצעו בפיגועים הללו מאה אזרחים זרים ו-76 אנשי כוחות הביטחון התוניסאים (akhbardawlatislam.wordpress.com, 28 בנובמבר 2015).

אינפוגרף של דאעש לפיו הוא ביצע שישה פיגועים בתוניסיה מאז הפיגוע במוזיאון בארדו. על פי דאעש נהרגו ונפצעו בפיגועים הללו 176 אנשים, בקרב ההרוגים מאה זרים (מהם 33 בריטים) ו-76 תוניסאים (אנשי צבא ואנשי משמר הנשיאות) (akhbardawlatalislam.wordpress.com, 28 בנובמבר 2015).